

— Все едно. Дипломатията работила би тъй също.

— Не.... Тукъ окръжаващата сръбда уравнивесила би влиянието на дипломатитѣ.....

— На дипломатитѣ е все едно.... Тѣ иматъ своя наука, свои тайнства... А у нашитѣ, взитъ отъ това, и отечество нѣма никакъ. На тѣхъ главното е да ги не считатъ русски варвари, а образовани европейци. И за това тѣ на всичко сѣ готови... Вий ги не знаете, азъ растохъ съ тѣхъ. Венчкитѣ тѣзи господа сѣ мои добри познанийци... За тѣхъ Россия е нула. Нѣма повече египетическа сръбда, както тази.... То е понятно, иностранното възпитание, вѣчно животъ задъ граница.

— А и вий сте са възпитавали задъ граница.

— У Жирарде, да!... Но вий знаете ли, какво бѣше моето възпитание? Не сте ли чували?

— Не.

— Отначало мойтъ възпитателъ бѣше нѣмецъ, несправедливъ, грубъ, подлъ.... Положително подлъ. Азъ го ненавиждахъ, както само може да са ненавижда... Отъ тогава вече, нѣмцитѣ ми бѣхъ не по душата. Послѣ, нѣкакъ си, той ма удари, тринадесетъ годишно момче при едно юмиченце, което ми са ужасно правеше... Удари ма безъ всякой поводъ отъ моя страна. Азъ не помня, какво азъ направихъ... Вторачихъ са въ него и закостенѣхъ. А знаете ли, на какво ма учаше този авантюристъ? На това, че Германия за Россия е всичко. Че всичко нѣмцитѣ направили въ Россия, че въ бѣдѣще Россия или е длъжна да служи на Германия или ще погине. Нѣмало цѣлнитъ свѣтъ, била една само Германия. И азъ я ненавиждахъ, отъ душа ненавиждахъ!....

— Това въ васъ отдавно са е развивало.

— Да!... А относѣ баща ми изгони нѣмцѣтъ, кого-то приставихъ при мене, за да ма дисциплинира и който само ма ожесточи... Проводихъ ма при Жирарде... въ Парижъ. Каква противоположностъ! Азъ до сега любя Жирарде, повече отъ колкото родителитѣ си. Този, напротивъ, ма учаше да любя отечеството си, внушаваше, че повече високо отъ отечеството нѣма нищо на свѣта, говореше, че колкото и да е унижено то, трѣбва съ гордостъ да носимъ името му... Той бѣше *человѣкъ* въ пълната смислъ на това слово... Въ пълната! Слѣдъ грубитѣ ругателства и бияния, азъ сръцнахъ мягкостъ, внимателностъ, деликатностъ. Ако и да ми заирѣщавахъ нѣщо, то не отъ вѣтрѣтъ,